ՏՈՐՔ ԱՆԳԵՂ.

Եղել է եղել, մի մարդ է եղել
Ցեղով տոհմական մինչև ազնիվ իշխան,
Հին ժամանակներ ապրում է եղել
Իբրև կրաբակալ երկրին Հայաստան.
Անունով կոչուում էր նա Տորք Անգեղ,
Տեսքով վիթխարի, դէմքով շատ տգեղ.
Բիթը մեծ տափակ, նայուածքն անհելի,
Սեւ խոշոր աչքերն ընկած մէջ գոսի,
Հպարտն անհագին, ժլատը նախանձի,
Զեղծ ոգ ոտը նմանն մէկ մէկ մարդակի։ —
Կուրծքը լայն դրսով նման վահանի,
Ոյժ է ունեցել անդիմանալի . . . .
Մարդ վրէն նայէր, լեղին կըցամքէր,
Քար ու լեռ իրմէն տրաք տրաք կըլինէր,
Թէ նա որոնարար վէտեր ծռոք դառնէր,
Կանգուղ հոգի մէջ նոցա կըփշրէր,
Թէ ալ կամ տակտակ հանել ուզենար,
Կացին կամ երկաթ նորան պէտք չէր դար,
Իր եղունգներով գիր պատկեր կըշռնէր,
Քար վորելուն էլ ցանակ, դրիչ պէտք չէր . . . .
Կռիւ կըմտնէր անդէն, մէկ ոտքով.
Նեա անդեղ պատել չդիտէր կռիւ քով,
Եւ թէ կատաղէր տակն ու վրայ կանէր
Ինքն ու նոր ամէն իւ ծակն անվեներ.
Զգլխի մազանն նորան չինն ցոյներ,
Որ շատ թշնամի դրկեցին նաւեր,
Հայոց հողերին լինել տիրապետ,
Որ կար մնացած առանց զօրապետ . . . .
Այս հոգեր առնել կուգան այդ ցոյներ,
Ուր իմ ազգուտակ ոչ ոք չունեն,
Այս վանդաց զգաշներ մեզ պատ դարձրեն
Որ լիք զարակապ է գերեզման . . . :
Քրտի՛նք կամ թափել կամ գոռա վերայ,
Ժայռեր վիշապներ արել բազակայ,
Պատրաստել պարտէզ շքեղ առօրեայ,—
Եւ օթեւաններ որդւոցս յարակայ . . . .
Գան ցոյներ տիրել Տորքի վանդին
Քանի դեռ կայ նա աշխարհիս միջին

Տեսեք այս վանդակը բարձր հոգաշէն,
Ողջ կամարակապ, մէջը սիւներով,
Տաճարն ու քարերը ողջը բարաշէն
Իմ ձեռքով քանդած ժայռերն են ամէն . . . .
Այս աղբրակներ ակունք սառնորակ
Մատուցել եմ փորել այս լեռն սարերին,
Դալար մարգագետին ծաղիկներ են կոր քաղեալ
Ուրվագիծ ժայռ ու ձմեռն գոյն ամէն
Անպակաս վրաններ ու շատ հաւանական
Իմ որդւոցս համար ճեմարան են արդակ.
Եւ սօսինները հետ քաղցր հովերին
Ճօճում են այսօր հողերիս միջին.
Եւ դա՛ն ծառաներ իմ որդւոց բաժին
Առնին ու վառնեն միշտ իրենց ծոցին . . . .
Ողջ ինչ դա՛ Տոր՝ տան հասակ ինչ անախտ
Ես Հայոց հոգ կրեմ Ցոյն խարդախ
Եւ նոցա դէմ, տեսէն ժամադէմ
Գարշեցան Յոյներ, փախան յետադէմ . . . .
Ափերէն հեռու կանգ առան վախկոտ . . .
Բարկ կրակ դառաւ Տորի դէմ ժանգոտ.
Ձեռք կոխեցին, գոռաց, ջրերուն անգամ.
Դառաւ տարերէն ժայռեր գրաւեալ
Զգեց դէպի ծով նաւերի յետեւ.
Դիտաստեղծան ջուր, կրու մեծ դարդ,
Ահեղ ալիքներ բարձրացան ի յոր,
Նաւերն Յոյների եղան ծովին կոյր,
Եւ Հայոց երկիր ոչնչաց անդուրեալ:
Տոր, Տոր, չար դէմքդ մեղի ինչ վնաս,
Թէ միշտ ճշմարտաց այդպէս հրան տան ? . . .

Գ.

ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Փարիզի մէջ կնդէ միոդուամ մանանկան ընկերութեան դահլիճներից միում, որտեղ առաջ կանգնեց ժողովները եղան, անցեալ տարի հոկտեմբեր ամսում գումարվեցաւ մանկավարժական ժողով, որի կազմաւորեցաւ նոցա միայն ուրանք մանկավարժական գործերով կզբաղէին։ Այս ժողովը ստ-